

4 Portar till historien

12 Tylön är porten till Halmstad

24 Trappsteg mot himlen – Sveriges ambassad i Tokyo

Kulturvärden utges av Statens fastighetsverk med fyra nummer om året

Postadress Box 2263, 103 16 Stockholm

Gatuadress Järntorget 84

Telefon 08-696 70 00

Telefax 08-696 70 01

E-post kulturvarden@sfv.se

www.sfv.se

ISSN 1104-845X

Ansvarig utgivare och redaktör

Hans Landberg

Artikelförfattarna svarar för artiklarnas innehåll. Endast artiklar signerade SFV samt s. 3 uttrycker myndighetens åsikt.

Medverkande i detta nummer

Marie Louise Aarøe, Catrine Arvidsson, Hedvig Hedqvist, Bo Jonsson, Samuel Karlsson, Hans Landberg.

Foto/illustrationer

Jan-Erik Andersson 38a; Nina Broberg 2, 3, 17, 20b, 20c, 21, 22, 23; Thomas Fahlander 33, 38b, 38d, 39a; Pierre Fauvelle 40b, 40c; Christer Höglund 40a; Samuel Karlsson 6–11; KB 32; Hans Landberg 4; Bert Leandersson 12–16, 30, 31, 34–37; Per Linder 39b; Åke E:son Lindman 24–29; SSM 18, 19, 20a; Jörgen Svendsen 38c.

Omslag

Svenska ambassaden i Tokyo.

Foto: Åke E:son Lindman.

Produktion Statens fastighetsverk

Layout och typografi Marie Glase

Tryckeri Trydells, Laholm

Prenumeration Se sista sidan!

www.kulturvarden.se

Utges av Statens fastighetsverk

Hans Landberg, redaktör: I min barndom gick en av Stockholms livligaste trafikströmmar över Riddarholmen. Det kan vara svårt att föreställa sig i dag. Innan Söderleden byggdes leddes trafiken en period på 1950-talet över en flottbro som förband Vasagatan och Tegelbacken med Riddarholmens nordvästra udde. Invid brons landfäste på holmen stod Birger jarls torn – en smutsigt brungrå byggnad med små fönstergluggar täckta av tunga svarta järnluckor. Tornet stod där som växt ur marken och samlade i sig hela sinnebilderna för uråldrighet.

Då vi for förbi i morbrors gråblå Folkvagn brukade mamma berätta om tornet som Birger jarl byggt. Det här var Stockholms äldsta byggnad. Sägna berättade att innevanorna i Sigtuna gömt sina skatter i en urholkad stock då staden plundrades av sjörövare. Stocken kastades i sjön och där den flöt iland skulle en ny stad grundas. Dit skulle man sedan flytta från det nedbrända Sigtuna.

Stocken flöt iland på Riddarholmen. Birger jarl byggde sitt torn och staden döptes efter stocken. Senare i livet fick jag lära mig att historien om stadens grundläggning är betydligt mer spännande än så.

I dagarna flyttade Justitiekanslerns kansli in i Birger jarls torn, som egentligen är Gustav Vasas. Statens fastighetsverk har restaurerat och anpassat lokalerna för den nya verksamheten och Catrine Arvidsson berättar om tornet och restaureringsarbetet i det här numret av Kulturvärden.

Tidningen innehåller också bland mycket annat en artikel om renoveringen av ekportarna till Stockholms slotts borggård - Stockholms slott som i sina äldsta delar är många hundra år äldre än Birger jarls torn och som nog egentligen är Stockholms äldsta byggnad.

12

3 LEDARE Kundens år
– 310 år av kundrelationer

4 Portar till historien

12 Tylön är porten till Halmstad

17 Birger jarls torn

24 Trappsteg mot himlen
– Sveriges ambassad i Tokyo

30 Med Sveriges vapen i tassen

38 Notiser

40 Uthyres

17

30

www.kulturvarden.se

Kundens år – 310 år av kundrelationer

ÅRET VAR 1697 då Överintendentsämbetet, Statens fastighetsverks (SFV) föregångare, för första gången ikläddes. Nikodemus Tessin den yngre blev den förste överintendenten. Hans kundkrets var säkert inte särskilt stor men ack så betydelsefull. Kungen var då

liksom nu i högsäte med uppförandet av Kungliga Slottet i Stockholm som ett praktexempel. Men även sådana institutioner som Riksbanken fick statliga byggnader genom Tessin och hans ef-

terföljares försorg. Och så har det fortsatt in i modern tid via Kungliga Byggnadsstyrelsen till SFV och med allt fler och alltmer komplexa kundrelationer.

Det som i hög grad präglade det tidiga byggnadsbeståndet och det bestånd SFV förvaltar i dag är det nära sambandet mellan verksamhet och byggnad. Byggnaderna tillkom för bestämda ändamål, ofast för verksamhet med en stark statlig anknytning. Med tiden har emellertid en del verksamheter växt ur sina lokaler eller kanske lagts ned. Då har med tiden ny användning kunnat hittas för kulturmiljöer av oskattbart värde i det nationella kulturarvet. Den otålige kan tycka att det tar alldeles för lång tid att hitta nya kunder/hyresgäster. Tar vi det Gamla Riksarkivet är vi nog till mans mycket otåliga att få se den kulturmiljön blomstra på nytt. Östra stallet på Östermalm, som stod öde i 70 år, fick häromåret ny användning i form av bland annat bibliotek och läsesal som bara måste ses på plats. En annan nöjd kund har just flyttat in i Birger jarls torn som länge stått tomt. Så nog finns det hopp.

De kunder/hyresgäster som har en avgörande betydelse för SFV och som är grunden för SFV:s förvaltningsuppdrag har oftast, både i ett kortare och i ett medellångt perspektiv, inte något alternativ till de byggnader som byggts eller förvärvats av SFV eller dess föregångare för deras verksamheter. Det gäller inte bara Kungen, regeringen, ambassaderna, länsresidensen, Operan, Dramaten och de statliga museerna, för att ta några tydliga exempel, utan också exempelvis Svea hovrätt i Wrangelska palatset och Högsta domstolen i Bondeska palatset. Det är givetvis mot denna bakgrund extra förpliktigande för SFV att vårda sina relationer till dessa kunder/hyresgäster. SFV arbetar också systematiskt med ett klart kundfokus i organisation och i verksamhet. Verksamhetsledningssystemet med certifiering för kvalitet och miljö är en grundsten härvidlag. Vi mäter systematiskt kundnöjdheten som en viktig grund för ett kontinuerligt förbättringsarbete.

I år – kundens år – intensifierar SFV arbetet med att fördjupa våra kundrelationer. Dels sker mer riktade insatser till ett antal utvalda kunder under medver-

kan av bland andra generaldirektören, dels intensifieras och utvidgas insatser för att skapa mer fasta och dokumenterade ramverk när det gäller relationerna till strategiskt viktiga kundkategorier. Redan tidigare finns en överenskommelse med Ståthållarämbetet om relationer när det gäller de Kungliga Slotten. Den är nu föremål för revidering. Regeringsbyggnaderna har mycket stor tyngd i SFV:s verksamhet. Omfattande byggnadsprojekt pågår med dessa under ett drygt decennium. Nu inleds ett arbete med att gemensamt ta fram ett dokumenterat ramverk för ett väl fungerande samspel mellan hyresgäst och hyresvärd. På motsvarande vis har inletts ett arbete när det gäller att underlätta relationerna till UD centralt och ambassaderna.

För några år sedan startades ett arbete med att dokumentera relationerna när det gäller länsresidensen. Det sker nu tillsammans med Finansdepartementet och landshövdingarna. Även andra mer sammanhållna kund/hyresgästgrupper kommer att omfattas av arbetet med att etablera dokumenterade ramverk för allt bättre kundrelationer. Det gäller domstolarna, universiteten och inte minst museerna och teatrarna. Sedan tidigare finns en ramöverenskommelse med Försvarsmakten, som mycket tydligt anger vad som ska gälla i viktiga avseenden när det gäller exempelvis investeringsprojekt.

Självklart etablerar SFV och kunderna/hyresgästerna de nämnda spelreglerna inom de ramar för fastighetsförvaltning, lokalförsörjning och hyressättning m.m. som riksdag och regering har beslutat. Det gäller oavsett om det är marknadshyra eller kostnadshyra regeringen bestämt. Ramverken ska bidra till att underlätta relationerna och att förstärka förutsättningarna för kontinuitet. Det ska vara betydligt lättare än i dag att som ny medarbetare komma in i dessa relationer oavsett om det är på fastighetsförvaltar- eller kund/hyresgästsidan. Det ger också staten, för det rör sig om inomstatliga relationer, bättre effektivitet i användningen av sina resurser. Det är alla parter be- tjänta av och sist men inte minst medborgarna.

Alla år är kundens år men jubileumsåret 2007 är det mer än andra!

BO JONSSON
Generaldirektör

